

PAPER DETAILS

TITLE: ROBERT SCHUMANN`IN OP.13 SENFONIK ETÜDLER`INE GENEL BİR BAKIS

AUTHORS: Akin ARABOGLU

PAGES: 421-433

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/321615>

ROBERT SCHUMANN'IN OP.13 SENFONİK ETÜDLER'İNE GENEL BİR BAKIŞ

Akın ARABOĞLU¹

ÖZET

Bu çalışmada, 19. yüzyılın önemli Alman bestecisi Robert Schumann'ın "Op.13 Senfonik Etüdler" adlı eserinin genel yapısı ve içeriği ortaya konularak incelenmiştir.

Schumann'ın büyük bir besteci, piyanist ve müzikolog olarak müzik tarihine kazandırdığı "Op. 13 Senfonik Etüdler" eserinin gün ışığına çıkartılması, onun daha iyi anlaşılması ve yorumsal tekniklerin geliştirilmesi adına, bu araştırmanın pek çok müzisyene yol gösterici olması amaçlanmıştır.

R. Schumann, "Op.13 Senfonik Etüdler" adlı eserinde 19. yüzyıl romantik piyano müziğinin en önemli formlarından olan varyasyon ve etüd formlarının en güzel ve uyumlu bir biçimde sentezini yaratmıştır.

Bu inceleme R. Schumann'ın söz konusu edilen eserinin icrasında karşılaşılabilecek zorlukların verilen örneklerle somutlaştırılıp daha kolay anlaşılmasına ve icra edilmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Schumann, Piyano, Senfonik, Etüd, Varyasyon

¹ Yardımcı Doçent., Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, a_araboglu@hotmail.com

AN OVERVIEW OF ROBERT SCHUMANN'S OP.13 SYMPHONIC ETUDES

ABSTRACT

In this study, the general structure and content of the work entitled "Op.13 Symphonic Etudes" composed by Robert Schumann who was a renowned German composer of the 19th century were examined.

It is aimed to guide many musicians in order to shed to light on this work by R.Schumann who was a reputed composer, pianist and musicologist, so that its diverse techniques could be understood.

In his work titled "Op.13 Symphonic Etudes", R. Schumann created a synthesis of the variation and the etudes which are considered as the most important forms of romantic piano music of the 19th century in a perfect and harmonious way.

This analysis will enable one to easily comprehend the difficulties involved in the performance of the work which sets an example to others. At the same time, it will help to understand this work by R. Schumann better.

Keywords: Schumann, Piano, Symphonic, Etude, Variation

GİRİŞ

R. Schumann, Alman kültürü, edebiyatı ve Romantizmine büyük eğilim göstermiş, yapıtlarında sanatla yaşamın ayrılmazlığından yola çıkarak şiirin ve şiirselliğin müzik yaratıcılığı üzerindeki önemine inanmıştır.

Besteci, piyanonun ifade olanaklarını orkestral boyutlara yaklaştırmak istemiş, bunu gerçekleştirebilmek amacıyla da motif çeşitliliğini orkestral ritmik ve dinamik tını renkleriyle süslemiştir.

Schumann, Senfonik Etüdler adlı eserinde varyasyon formu ile etüd formunun uyumunu orkestral dinamizm ve tını renkleri kullanarak ideal bir şekilde gerçekleştirmiş, günümüze kadar gelen süre içinde piyano edebiyatında ölümsüz olarak adlandırılan ve konser piyanistlerinin

repertuarlarında önemli yere sahip bir eser kazandırmıştır.

Bu araştırmada konu edilen R. Schumann'ın Op. 13 Senfonik Etüdler adlı eserinin genel yapısı ve içeriğinin ortaya konulmasıyla, araştırmanın eseri icra etmek isteyen piyanistlere yol gösterici ve bilgilendirici bir kaynak olması amaçlanmıştır.

R.Schumann, 19. yüzyılda Romantik dönemin dünyaca ünlü bestecisi olmasının yanı sıra, aynı zamanda devrin ünlü bir müzik eleştirmeni ve müzikoloğu olmuştur.

Besteci, Romantik dönemin en önemli müzik formlarından biri olan varyasyon formunu pek çok eserinde kullanmıştır. Bunların arasında Op.13 Senfonik Etüdler ayrı bir öneme sahiptir.

Schumann'ın bu eserindeki gerek orkestral doku, gerek armoni ve tını, gerekse form özellikleri, icra açısından bir takım problemleri de beraberinde getirmektedir.

İNCELEME

19. Yüzyılda Alman Romantizminin ilk büyük temsilcisi olarak kabul edilen ünlü Alman bestecisi, piyanist ve müzikolog Robert Schumann, müzik tarihinde romantiklerin en romantiği olarak adlandırılmaktadır.

R. Schumann, romantizm anlayışında şiirin ve şiirselliğin müzik yaratıcılığı üzerindeki önemine inanmış, yapıtlarında sanat ile yaşamın ayrılmaz bütünlüğünü vurgulamıştır.

Piyano, piyanist bir besteci olan R. Schumann'ın yaratıcılığında en önemli yere sahiptir. Besteci, o güne kadar görülmemiş bir şekilde piyanoda yoğun ritmik ve dinamik tını renkleri kullanarak enstrümanın ifade olanaklarını orkestral boyutlara yaklaştırmıştır.¹

Bestecinin sevdiği ve birçok eserinde kullandığı 19. yüzyılın en popüler müzik formu olan Varyasyon formunda yazılmış olan *Senfonik Etüdler Op. 13*, sahnelerin ve piyano eğitiminin en güzel, önemli ve vazgeçilmez eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

R. Schumann, 1834 yılında yazmaya başladığı bu eserini arkadaşı İngiliz besteci William Sterndale Bennett'e ithaf etmiştir. Üç yıllık yoğun bir çalışmanın ardından eser 1837 yılında tamamlanarak baskıya verilmiştir. İlk olarak, *Etüden in Orchestercharakter von Florestan und Eusebius* (Florestan

¹ Ahmet Say, *Müzik Tarihi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2000, s. 370-371

ve Eusebius tarafından yazılan Orkestra Karakterinde Etüdler) başlığı konulan eser, daha sonraları *12 Senfonik Etüd, Varyasyon Biçiminde Etüdler* isimleriyle yayınlanmış, Schumann'ın ölümünden beş yıl sonra, üçüncü baskıda *Senfonik Etüdler* olarak adlandırılan eserin başlığı günümüze kadar son şekliyle korunmuştur.²

Senfonik Etüdler'in ana teması, bestecinin sadece birkaç ay nişanlı kaldığı Ernestine Von Fricken'in üvey babası olan amatör bir müzisyen ve flütçü olan Yüzbaşı Baron Von Fricken tarafından yazılmıştır. Eser, ana temanın çerçevesinde esas olarak 12 varyasyondan oluşmaktadır. Bestecinin ölümünden sonra, kendisinin esere dâhil etmediği fakat J. Brahms'ın desteğiyle, eşi piyanist Clara Wieck Schumann tarafından tekrar düzenlenerek opus numarası verilmeyen beş varyasyon, *Opus Posthume* olarak yayınlanmıştır.

Senfonik Etüdler'in kuruluş şeması tipik olarak, klasik varyasyon formunda görülmektedir. *Final* hariç, genel armonik plan kararlı bir şekilde esas tonalitenin hâkimiyetinde gelişmektedir. Geleneksel çerçeveye rağmen, Schumann'ın müzikal yazım yenilikleri ile eserin kuruluşundaki serbestlik ve geniş yapı dikkati çekmektedir. Vurguların yer değiştirilmeleri ile ustaca elde edilen senkoplar, ölçü ve ritimleri belirsiz kılarak, sınırsız gelişimin sihriyle dinleyicileri şaşırtmaktadır. Ana temanın eşliğinde varyasyonların kuruluşu farklılıklarla gelişerek yeni tematik materyaller meydana getirmektedir. Bunun dışında her varyasyon birbirinden ayrı olarak, esas motifin farklı bir tablosunu çizmektedir.³

Tema

R. Schumann, Baron Von Fricken'e ait olan ana temanın anlatımında, ağır basan cenaze marşı karakterini vurgulamaktadır. Tema orkestral renkler ve zengin akorlarla desteklenerek dokunaklı bir sonorite elde edilmekte, melodinin geniş, akıcı yönelimi sınırsız ve huzur dolu kabullenici bir atmosfer oluşturmaktadır.

² İrkin Aktüze, *Müziği Okumak*, Pan Kitabevi, C. 5, İstanbul, 2002, s. 2126

³ Daniel Zhitomirsky, *Ocherk Zhizni i Tvorchestva-R. Schumann*, Muzika Yayınları, Moskova, 1964 s. 298

Edited by
Robert W. Stevens

ETUDES SYMPHONIQUES
TWELVE SYMPHONIC ETUDES IN THE FORM OF VARIATIONS

From the CENTURY LIBRARY of MUSIC
Edited by Ignace J. Paderewski

ROBT. SCHUMANN
Op. 13

Andante (♩ = 52)
(*leggissimo*)

Theme.

T.S.P.

Etüd I

Etüd I, yeni bir karakteri beraberinde getirmektedir. Etüde yavaşça yaklaşan bir endişe, karanlık ve gizemli bir kararlılık havası hâkimdir. Temanın ilk dört notası, yeni motiftteki vurguların belirtilmesiyle açık olarak duyulmaktadır. Yeni marş karakterli motif ilk başta bağımsız ve kontrpuantal bir biçimde görünse de, beşinci ölçüden itibaren endişeli atmosferin içinden sessizce lirik ve huzurlu bir tınıyla ortaya çıkmaktadır.

VARIATION I.

Un poco più vivo (♩ = 72)

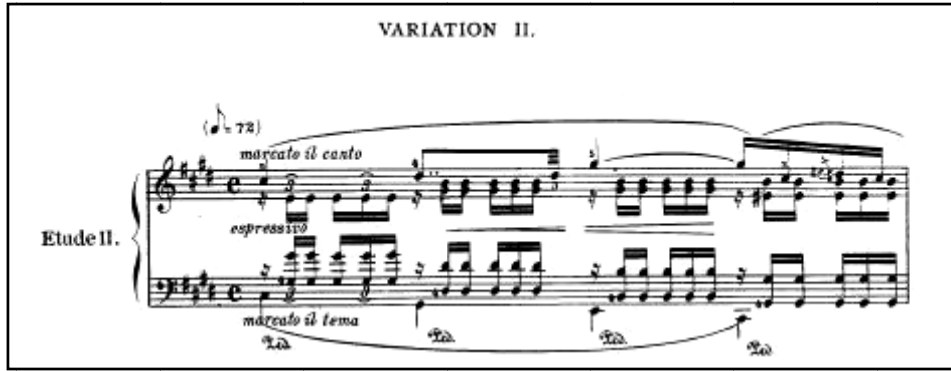
poco a poco crescendo

Etude I.

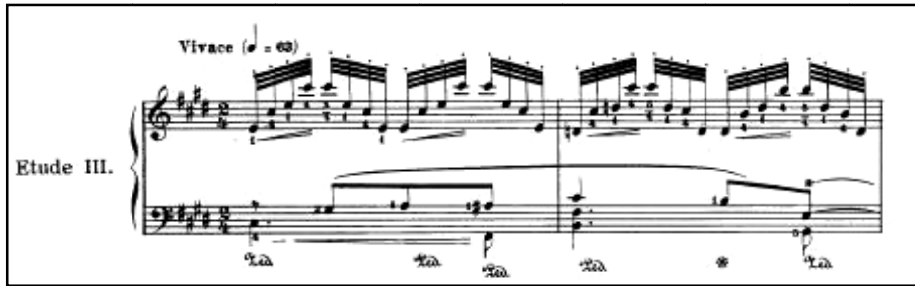
pp

Etüd II

Etüd II’de melodik hattaki vurgulamalarla, hüznün ve acının karşısında, engel tanımaz bir şekilde çaresizliğe isyan ediliş resmedilmektedir. Melodi, birinci etüdün temasına serbest bir çeşitleme olarak gönderme yapmaktadır. Bas partiyonunda görülen esas tema, melodideki duygu yoğunluğu ile birlikte varyasyonun anlatımını geniş ve dokunaklı hale getirmektedir.

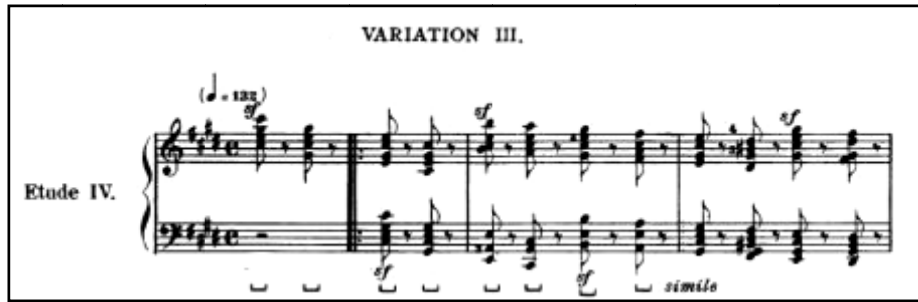
Etüd III

Etüd III, bir önceki gergin dramtizmin ardından genel atmosferde bir rahatlama süreci olarak ortaya çıkmaktadır. Kemanın spiccato'sunu andıran sağ eldeki hafif hareket, atmosferdeki sakinliği korurken, bastaki yoğun, akıcı ilerleyiş vibrato'lu bir viyolonsel sesinin çağrıştırılmasıyla kararlılığını sürdürmektedir. Bu etüde ana tema açık olmamakla birlikte genel tını içerisinde imalı bir şekilde hissedilmektedir.

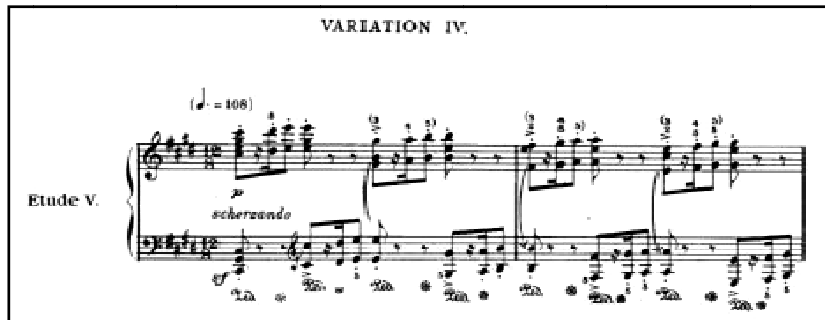
Etüd IV

Etüd IV, ilk etüdün dramatik marş karakterini güçlü bir şekilde yenilemektedir. Esas tema, akorların yaylı çalgılardaki *detache* karakteriyle, sert ve keskin bir sesle belirtilerek vurgulanmaktadır. Esas tema Kanon olarak sergilenmektedir. Sol el iki vuruşun ardından sağ eldeki temanın sergilenişini kararlı bir şekilde aynı enerji ve nüans ile duyurmaktadır.

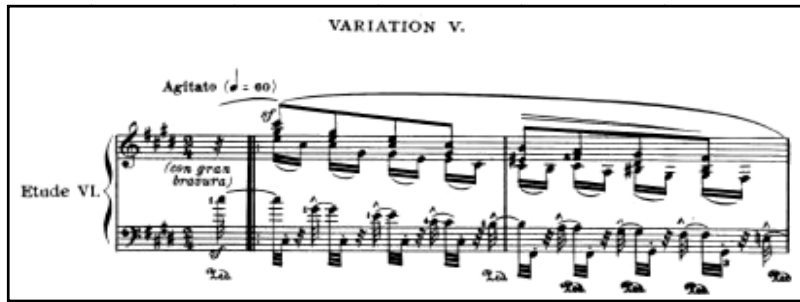
Etüd V

Etüd V, bir önceki kusursuz ve ritmik kesinlikle karakterize edilen etüde atıfta bulunmaktadır. Ancak engel tanımayan karakterdeki kararlı ses rengi, burada yerini *Scherzando* ibaresiyle de gösterildiği gibi şakacı ve neşeli bir üsluba bırakmaktadır. Sıçrayışlar kaprisli ve umursamaz bir serbestlik ruhuyla her iki elde kesişerek, güneşin parıltıları altında birbirleri etrafında sevinçle uçan kelekleri resmetmektedir.

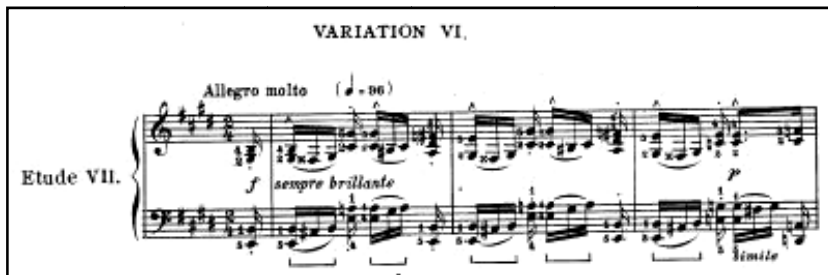
Etüd VI

Etüd VI'da sağ elin ve sol elin akıcı hareketi içerisinde yerleşmiş olan ana tema, ani ve keskin vurgularla açıkça belirtilmekte, ateşli ve ahenkli şiirsel sonorite, senkopların gelişen coşkun ve fantastik etkisi hâkimiyetinde belirgin olarak ortaya çıkarılmaktadır. Etüdün icrası sırasında parlak niteliği karakterize eden ve Schumann tarafından yazılan *Con gran bravura* ibaresini bestecinin eserlerinde görmek istisnai bir durumdur. Bu istisnai durumun bilincinde olmak, icra sırasında Schumann'ın istediği yüksek hacimli orkestral sonoritenin daha net ortaya konularak ifade edilmesini sağlayacaktır.

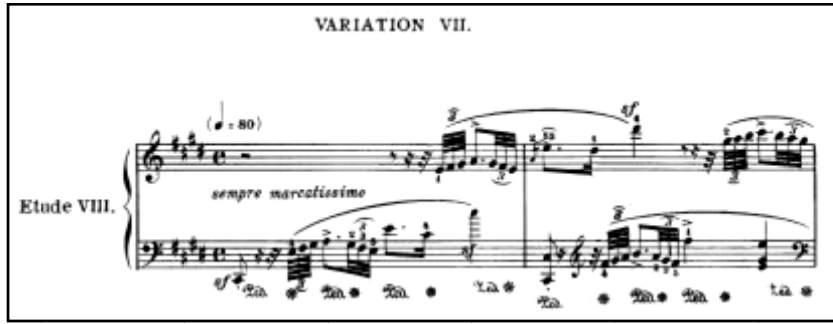
Etüd VII

Etüd VII, yoğun ve enerji dolu altıncı etüdün devamında, kahramanlık konulu dokunaklı yeni bir bölüm olarak ortaya çıkmaktadır. Kontrasttaki parlaklık etkisi daha çok Majör modun ilk ortaya çıkışları sırasında belirmektedir. Bu etüde ortaya çıkan yeni tema, genel atmosfer ve entonasyonel olarak *Final*'in ana fikrini hazırlamaktadır. Etüdün orta kısmında periyodun ana temasındaki Majör varyantın coşkulu karakteri görülmektedir. Sonucun hazırlayıcısı gibi görünen bu etüde, tekrarlanan notaların sürekli ve ısrarlı hareketi ile gerilimli, sert ve hatta neredeyse zalim bir karakter tasvir edilmektedir.

Etüd VIII

Etüd VIII, icra sırasında hayal edilen org sonoritesiyle birlikte tam anlamıyla yoğun bir ciddiyet ve yücelik duygusuyla karakterize edilmektedir. Tema ezgisel açıdan tamamen ayrı bir biçimde, ritmik kontrastlar ile sunulmakta ve bağımsız müzikal bir cümle izlenimi doğurmaktadır. Israrlı bir şekilde enerjik hareketinden asla taviz vermeyen, Bach tarzı formüle edilmiş tipik ritmik ostinato, bu etüdün kuruluşunun temelini teşkil etmektedir. Özellikle ikinci kısımdaki seslerin birbirleriyle karmaşık biçimde örülmesiyle oluşan dissonans zinciri ve etüdeki genel polifoninin gerilimi, ritmik karakterin enerjik etkisini arttırmaktadır.

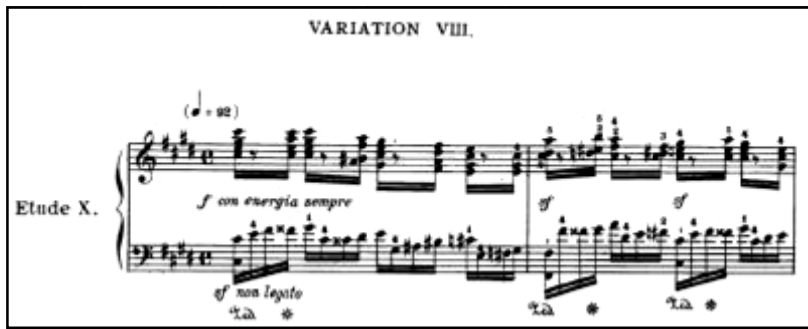
Etüd IX

Etüd IX, aynı üçüncü etüd gibi gergin ve ciddi atmosferi rahatlatma amacı taşıyan ara bir Scherzo bölüm olarak ortaya çıkmaktadır. Keskin staccato'larla belirtilen şakacı ve alaycı karakter içerisinde temanın ana çizgileri gizemli bir şekilde etüdün çeşitli yerlerinde belirlemektedir. Dolayısıyla bu bölümü, varyasyon yerine sadece tipik bir etüd olarak değerlendirmek mümkün hale gelmektedir.

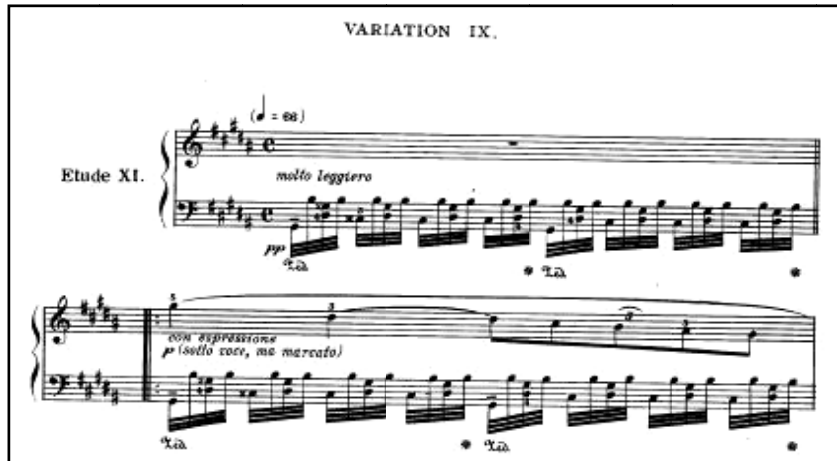
Etüd X

Etüd X, aynı anda iki etüdün birliğinden meydana gelen enerjik bir Toccata olarak ortaya çıkmaktadır. Sağ elde dokuzuncu etüdün coşkulu heyecanı, sol elde ise sekizinci etüdün yoğun gerilimli ritmik hareketi, kararlı ve devamlı bir biçimde ilerleyen, engel tanımaz bir karakterin hâkim olduğu iki etüdün sentezini meydana getirmektedir.

Etüd XI

Etüd XI, ifade olarak derin bir lirizm ile örülüdür. Burada tema, noktürn ruhu içerisinde sakince süzülen şarkılı bir melodi olarak sunulmaktadır. Bu eşsiz incelikteki tesir edici melodinin içinde esas motif sadece huzur verici bir düş ve tinselleştirilmiş bir yayılım olarak ortaya çıkmaktadır. Dokunaklı bir hayal, hem başlangıçtaki gizli fragmanda hem de ikinci tekrarın coşkulu arzusunda, yoğun bir şiirsellik ile yayılmaktadır. Bir keman ile viyolonselın lirik düosu gibi iki sesin yavaş yavaş acıklı bir melankolinin içinde birleşmesinden sonra, yatıştırılamamış pişmanlıkların ve duygulu vedalaşmaların hüznü, etüdün genel atmosferini oluşturmaktadır.

Etüd XII, Final

Schumann, 1830 yılında Berlin’de büyük bir başarıyla seslendirilen Heinrich Marschner’in *Der Templer und Die Jüdin* (Templer Şovalyesi ve Yahudi Kız) operasından büyük bir heyecanla etkilenerek, Senfonik Etüdler eserinin Final’inde bu operanın temasını kullanmaya karar vermiştir. Bu epizodun ana temasında son derece güçlü enerjik bir ritm, lakonizm ve enstrümantal sergilemenin ince güzelliği görülmektedir. Operadaki romansın nakaratında ”Kahraman Anavatan İngiltere”, ”Du stolzes England, freue dich...” (Ey gururlu İngiltere, mutlu ol...) sözleriyle konu edilmektedir. Schumann, bu temayı kullanarak, Senfonik Etüd’leri ithaf ettiği çok sevdiği arkadaşı İngiliz besteci Bennett’i anmaktadır.⁴

Bu Final etüdü tematik ve entonasyonel olarak diğerlerinden farklı bir kuruluşa sahiptir. Genel form, Rondo olarak yazılmıştır ve klasik Final varyasyonlarında da geleneksel olarak görüldüğü gibi daha geniş ve tamamlayıcı bir yapıdadır.

Esas tema coşkulu bir savaş çağrısı karakterinde ortaya çıkmaktadır. İkinci kısımdaki gergin atmosferin ardından ise bakır nefeslilerin parlak tınısıyla savaşın sonundaki büyük zafer tasvir edilmektedir. Refrenin üçüncü kez ortaya çıkışında Coda’ya gelinmektedir. Burada betimlenen coşkulu kutlamalar zirveye ulaşmaktadır.

⁴ Zhitomirsky, D., 1964: s. 301

Opus Posthume

Opus Posthume Etüdler, Senfonik Etüdler'in genel atmosferini etkileyen dramatik bir gelişime ve serbestliğe sahip olduğundan dolayı, Schumann tarafından esere dâhil edilmemiş olmalarına rağmen ölümünden sonra eşi Clara Wieck Schumann ve J. Brahms tarafından tekrar düzenlenerek baskıya verilmiştir. Kimi zaman bu varyasyonlar, eseri icra eden piyanistlerin arzularına göre eserle birlikte seslendirilmektedir. Senfonik Etüdler, Opus Posthume Etüdler ile birlikte çalınırken genellikle iki şekilde icra edilmektedir; ilk dört etüdün ardından beş Posthume Etüd ve sırasıyla diğerleri ya da ikinci bir alternatif olarak; ilk on bir etüdün ardından dâhil edilen Posthume Etüdler ve Final şeklinde yorumlanabilmektedir. Opus Posthume etüdler, Schumann'ın stilistik piyano lirizminin şaheserleri olarak görülmektedir. Ritmik keskinlikten ve enerjik vurgulamadan uzak, genel olarak lirik ve yumuşak bir karaktere sahiptirler.

SONUÇ

Varyasyon ve etüd formlarının o güne kadar görülmemiş senteziyle, piyano edebiyatında yeni bir sayfa açan ve ölümsüz şaheserlerden biri olarak kabul edilen Senfonik Etüdler Op. 13, yazılışından sonra uzun bir süre seslendirilmemiş, hatta ilk başlarda dönemin en ünlü piyanistlerinden biri ve Robert Schumann'ın eşi olan Clara Wieck Schumann tarafından dahi konser repertuarına dâhil edilmemiştir. Bestecinin ölümünden sonra Clara Schumann'ın Senfonik Etüdler'i sıkça seslendirmesiyle eser büyük bir değer kazanmıştır. Robert Schumann'ın, F. Chopin ve C. Debussy'nin üstün piyano tekniği gerektiren etüdlerine benzeyen Senfonik Etüdler Op. 13 adlı eserinde N. Paganini'nin virtüöziteli etkisi açıkça hissedilmektedir.⁵

Özetlemek gerekirse, günümüzde konser piyanistlerinin repertuarlarında vazgeçilmez bir eser olarak yerini alan Senfonik Etüdler, orkestral sonoritenin yoğunluğu ve ifadenin derinliği ile varyasyon formu üzerine ustaca yazılmış en önemli eserlerden biri olarak müzik tarihinde büyük bir yere sahiptir.

⁵ Aktüze,İ., 2002: s. 2126

KAYNAKÇA

- Aktüze, İrkin, *Müziği Okumak*, Pan Kitabevi, C. 5, İstanbul 2002
- Araboğlu, Akın, *Robert Schumann'ın Piyano Eserlerinde Varyasyon Formlarının İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2006
- Cortot, Alfred, *Etudes Symphoniques Op. 13*, Edition Salabert, Paris 1958
- Mintchev, Ivan, *120 Belezhiti Kompozitori*, Muzika Yayınları, Sofya 1976
- Say, Ahmet, *Müzik Tarihi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 2000
- Zhitomirsky, Daniel, *Ocherk Zhizni i Tvorchestva-R. Schumann*, Muzika Yayınları, Moskova 1964
- http://en.wikipedia.org/wiki/Symphonic_Etudes, (29.06.2009)